

MARDİN DARGEÇİT İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2025/52

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 24/12/2025 tarihli ve 2025/902 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	4
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri.....	5
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	9
A. Değerlendirme	9
B. Tavsiyeler.....	10
1. Komutanlığa Yönelik Tavsiyeler	10

KISALTMALAR

AIÖK/CPT	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
cm	: Santimetre
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK): 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi uyarınca UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)'da düzenlenmiştir. CMK'nın 99'uncu maddesine göre; *“gözümlüne alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözümlü işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözümlüne alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözümlüne alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözümlüne Alma ve İfade Alma Yönetmelik'inin 4'üncü maddesi mucibince

nezarethane; “şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendine göre; TİHEK’in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görev ve yetkisini haiz olduğu hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda; özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin tutulduğu nezarethanelere ziyaretler düzenlemek TİHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında, 6/5/2025 tarihinde Mardin Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığı¹ Nezarethanelerine **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; TİHEK Başkan Yardımcısı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ... ve ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Mardin Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığı yetkilileri ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK’in UÖM görev ve yetkileri, ziyaretin amacı ve yöntemi hakkında bilgilendirme yapılmış, Komutanlık ve faaliyetleri ile ilgili genel bilgiler alınmıştır. Görüşmenin ardından Heyet, Komutanlığa bağlı nezarethaneleri incelemiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 25/4/2025 tarihli ve 50226 sayılı oluruna istinaden 6/5/2025 tarihinde Mardin Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethanelerine gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri

10. İlçe Jandarma Komutanlığı hizmet binası 1989 yılında inşa edilmiş olup aynı yıl hizmet vermeye başlamıştır. Komutanlık 56.000 metrekare (m²) açık alan üzerinde 550 m²

¹ Bundan sonra Komutanlık olarak ifade edilecektir.

kapalı alanda hizmet vermektedir. Komutanlığın ilçe merkezine uzaklığı 1,4 kilometre olup, toplu taşıma ile ulaşım imkânı bulunmamaktadır.

11. Ziyaret tarihinde nezarethanede tutulan² bulunmadığı görülmüştür.

12. Gözaltına alınan kişilerin girişte ve çıkışta Dargeçit Devlet Hastanesi'ne muayeneye götürüldüğü, bu kontrollerin nezarethane defterine işlendiği ve ilgili hekim raporlarının şahıs dosyasına eklendiği görülmüştür.

13. Hizmet binası ve nezarethane binaları birbirinden bağımsız iki bina olarak inşa edilmiştir. Hizmet binası girişinde engelli rampası bulunduğu ve zemin hizasında olan nezarethane binasının da engelli bireylerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür.³

14. Komutanlık bünyesinde cinsiyete göre ayrılmış 2 nezarethane odası bulunmaktadır.

15. Her bir nezarethane odasının standartlara uygun olarak 397 santimetre (cm) genişliğinde, 365 cm uzunluğunda ve 255 cm yüksekliğinde olduğu ölçümlerle tespit edilmiştir.⁴

16. Her bir nezarethane odasında; yere sabitlenmiş, üzerinde siyah renkte vinleks ile kaplı silinebilir sünger mevcut olan, yatmaya ve oturmaya müsait, kapasite sayısı kadar oturak bulunmaktadır.⁵ Fazla sayıda tutulan olduğunda Dargeçit İlçe Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerinin kullanıldığı öğrenilmiştir.

17. Nezarethane odalarında pil ile çalışan acil çağrı butonlarının olduğu görülmüştür. Tutulanların acil durum butonuna basarak nöbetçi personel ile iletişime geçtiği öğrenilmiştir.

² Nezarethanelerde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlar için kısaca “tutulan” ifadesi kullanılacaktır.

³ 1/7/2005.tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, Geçici Madde: 2 “Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde engellilerin erişebilirliğine uygun duruma getirilir.”

⁴ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, (AİÖK) Standartları, Nezarethane, CPT/Inf (92) 3, para.43: “Bir polis hücresi (veya bir başka tür gözaltındaki kişinin / mahkûmun kalacağı yer) için makul büyüklüğün ne olduğu zor bir sorudur. Böyle bir değerlendirme yaparken göz önünde bulundurulması gereken birçok faktör vardır. Ancak CPT heyetleri bu konuda genel kuralları belirleme ihtiyacı hissetmişlerdir. Birkaç saatten daha uzun süreli kalışlar için tek kişilik polis hücrelerinin değerlendirilmesinde halen kullanılan (asgari standart değil, arzu edilen düzey olarak görülen) kriterler şunlardır: 7 metrekare civarında, duvarlar arasında 2 metre veya daha çok, tavan ve taban arasında 2.5 metre mesafe olan yerler.”

Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin “Nezarethane ve ifade alma odası” başlıklı 25'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; “Nezarethaneler en az 7 metrekare genişliğinde, 2,5 metre yüksekliğinde ve duvarlar arasında en az 2 metre mesafe olacak şekilde düzenlenir. Yeterli doğal ısklandırma ve havalandırma imkânları sağlanır. Ancak, şüpheli sayısının çokluğu sebebiyle nezarethane imkânlarının yetersiz olması durumunda, nezarethaneler için öngörülen fizikî şartlara sahip başka yerler de kullanılabilir.”

⁵ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin “Nezarethane ve ifade alma odası” başlıklı 25'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Nezarethanelerde gözaltına alınan kişilerin yatmaları ve oturmaları için yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yerleri bulundurulur.”

18. Nezarethanede kapasitesiyle eşit sayıda battaniyenin hazır bulundurulduğu, battaniyelerin temiz durumda olduğu ve kişilerin kendilerine zarar vermelerinin önlenmesi için kenar lastiklerinin kesilmiş olduğu görülmüştür.⁶

19. Nezarethane odaları içerisinde tuvalet, banyo ve lavabo bulunmaktadır. Tuvalet ve banyo bölümü duvar ile yatma/oturma alanından ayrılmıştır.⁷ Tutulanan kendisine zarar vermesini önlemek için banyo duş başlığı ve hortumunun duvara gömülü olduğu görülmüştür. Tuvalet ve lavabo musluklarının akar vaziyette olduğu ancak banyo ve tuvaletlerde tutunma barları bulunmadığı bu nedenle engelli bireylerin kullanımına uygun olmadığı görülmüştür.

20. Nezarethanedeki banyo ve lavabolarda 24 saat sıcak su bulunduğu öğrenilmiştir.⁸

21. Tuvalet ve banyo bölümünde sıvı sabun, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu, şampuan gibi ürünlerin bulunmadığı görülmüş, bu ürünlerin ihtiyaç halinde tutulanlara verildiği ifade edilmiştir. Bölümde yapılan incelemede tuvalet ve banyoların genel olarak temiz olduğu görülmüştür.

22. Nezarethane bölümlerinin her gözaltı işlemi sonrasında temizlendiği ve haftalık olarak rutin temizlik yapıldığı belirtilmiştir.

23. Nezarethanelerin ilaçlamalarının planlama dâhilinde yapıldığı ifade edilmiş, en son ilaçlamanın 4/5/2025 tarihinde yapıldığı öğrenilmiştir.

24. Nezarethanede 2 adet yangın söndürme tüpünün yer aldığı ancak ziyaret tarihinde doluma gittiği için mevcut olmadığı öğrenilmiştir.

25. Nezarethane odalarının yapay aydınlatmasının koridorda yer alan lambalar, doğal aydınlatmasının ise koridorda yer alan pencerelerden gün ışığı ile sağlandığı görülmüştür.

26. Havalandırmanın ve ısıtmanın klima sistemi vasıtasıyla sağlandığı görülmüştür.

27. Tutulanların yemek ihtiyacının kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği şeklinde üç öğün olarak Komutanlık tarafından temin edildiği belirtilmiştir. Diyet yemek ihtiyacı halinde diyet menü verildiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte tutulanların talebi üzerine marketten ihtiyaçlarının temin edilebildiği ifade edilmiştir.

28. Sağlık muayenesi sırasında mevcut ilaçlarını hekime bildiren tutulanların, gözetim süresince bu ilaçları Cumhuriyet Savcısının bilgisi dâhilinde personel eşliğinde kullanabildikleri ve kullanımın düzenli olarak takip edildiği ifade edilmiştir.

⁶ Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK)'ne göre; "(...) nezarettede gece kalmak zorunda olan kişilere temiz şilte ve battaniye verilmelidir. (...)." Bkz. AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) - Rev. 2010, s. 7, para. 42

⁷ "(...) nezaretteki kişiler mahremiyete uygun şartlarda tuvalet imkânına ve yıkanmak için uygun şartlara sahip olmalıdır. (...)." Bkz. AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) - Rev. 2010, s. 13, para. 47.

⁸ AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002), s. 8, para. 42. "(...) Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkânlarına sahip olmalıdır. (...)."

29. Acil tıbbî müdahale gerektiren durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanan hastaneye götürülmesi gereken hallerde ise ilgili Cumhuriyet Savcısına bilgi verildiği ve Cumhuriyet Savcısının talimatına göre görevli personel eşliğinde tedavisi yapılmak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı ifade edilmiştir. Ambulansın Komutanlığa ulaşma süresinin 5 dakika olduğu öğrenilmiştir.

30. İbadet etmek isteyen kişiler için Komutanlıkça seccade temin edildiği ifade edilmiştir.

31. Ziyaret Heyeti tarafından Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter⁹ kayıtları incelenmiş, gözaltına alınan kişinin nezarethaneye giriş-çıkış saati, gözaltına alınma nedeni, üst aramasında teslim alınan eşyaları, kişinin müdafî veya tercüman talep edip etmediği, talep ettiyse gelen müdafinin bilgileri, haber verilmesini istediği yakını gibi hususların defterde yer aldığı görülmüştür. Görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından ortalama 3 ayda bir defterin düzenli olarak imzalandığı, son imza tarihinin 12/2/2025, bir önceki imza tarihinin ise 8/11/2024 olduğu görülmüştür. Merkezde en son yapılan tutulma işleminin Ocak 2025 tarihine ait olması ve kamera kayıt süresi içerisinde yer almaması nedeniyle defterde yazan bilgilerin karşılaştırılması yapılamamıştır.

32. Komutanlıkta bulunan avukat görüşme odası içerisinde masa ve sandalyelerin yer aldığı ve güvenlik kamerası bulunmadığı görülmüştür. Bununla birlikte odanın yeterli ses yalıtımına sahip olmadığı anlaşılmıştır.

33. Komutanlıkta, içerisinde ses ve görüntü kaydı yapan kamera bulunan 1 ifade alma odasının yer aldığı görülmüştür.

34. Nezarethane odalarını gören 2 adet ve koridorda 1 adet olmak üzere nezarethane bölümlerinde toplam 3 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Nezarethanede kamera kaydı yapıldığına dair herhangi bir uyarı bulunmamaktadır. Kamera görüntü kayıtlarının 30 gün süreyle saklandığı tespit edilmiş, gözaltı işlemi olduğunda nezarethane görüntü kayıtlarının harici bellekte bir yıl süreyle yedeklendiği, bir yılın akabinde Cumhuriyet Savcısının talimatıyla imha edildiği öğrenilmiştir. Kamera sisteminin kesintisiz güç kaynağı sistemine bağlı olduğu, elektrik kesintilerinde jeneratörün devreye girdiği ve kayıtlarda kesinti yaşanmadığı ifade edilmiştir. Kamera kayıtlarında yapılan incelemede herhangi bir kör nokta bulunmadığı tespit edilmiştir.

⁹ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin "Nezarethaneye alınanların kaydına ait defter" başlıklı 12'nci maddesinde; "Gözaltı işlemleri nezarete alınanların kaydına ait deftere yazılmak suretiyle tespit edilir. Denetime tâbi olan bu defterde: (...) c) Giriş işlemleri; 1) Yakalamanın yeri, tarihi ve saati, 2) Giriş tarihi ve saati, (...) e) Çıkış işlemleri; 1) Çıkarıldığı tarih ve saat, (...) belirtilir." hükmü yer almaktadır.

35. Nezarethanelerin bulunduğu koridorun girişine yakalanan/gözüaltına alınan kişilerin sahip oldukları haklara ilişkin bilgilendirme formlarının Türkçe, Arapça, Fransızca, Rusça, Almanca ve İngilizce olarak 6 dilde asılı olduğu görülmüştür. Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilere uygulanacak işlemlerde tercüman¹⁰ marifetiyle iletişim sağlandığı ve hakları konusunda bilgilendirildikleri ifade edilmiş, ziyaret tarihine kadar yabancı tutulan olmadığı belirtilmiştir.

36. Nezarethane Talimatnamesinin¹¹, Nezarethane Nöbetçi Acil Yardım Butonu Talimatının ve Ecza Dolabı Kullanım Talimatının mevcut olduğu görülmüştür.

37. Merkez İdaresi tarafından, tutulanların üzerinden çıkan değerli eşya, para vb. eşyalarının tutulan eşliğinde kontrol edildiği, tutanak altına alınarak nezarethane defterine işlendiği ve nezarethane bölümünde bulunan kilitli emanet dolaplarına konulduğu ifade edilmiştir.

38. Personelin hizmet içi eğitim kapsamında İnsan Hakları, Hassas Gruplara Mensup Bireylerle İletişim, İşkence ve Kötü Muameleyi İnceleme ve Belgelendirme Eğitimi aldığı ifade edilmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

39. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Komutanlık tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, İlçe Jandarma Komutanlığı personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

¹⁰ AİÖK Standartları, Nezarethanelerde CPT standartlarının uygulanmasına ilişkin gelişmeler, CPT/Inf (2002) 15, para. 44; “Özgürlüğü kısıtlanmış kişilerin hakları, bu kişiler söz konusu hakları bilmediği sürece pek bir değer taşımamaktadır. Bu nedenle polis nezaretine alınan kişilere gecikme olmadan ve anladıkları bir dilde hakları konusunda sarıh olarak bilgi verilmesi şarttır. Bunun gerçekleşmesini sağlamak için, polis tarafından gözüaltına alınan kişilere, söz konusu hakları açık bir biçimde belirten bir form nezaretlerinin başında sistematik olarak verilmelidir. Ayrıca söz konusu kişilerden, hakları konusunda bilgilendirildiklerine dair bir ifadeyi imzalamaları da istenmelidir.”

¹¹ Yakalama, Gözüaltına Alma ve İfade Alma Yönetmelik'inin “Nezarethane ve ifade alma odası” başlıklı 25'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre “Nezarethane girişine, onaylanmış nezarethane talimatı asılır.”

B. Tavsiyeler

1. Komutanlığa Yönelik Tavsiyeler

40. Dargeçit İlçe Jandarma Komutanlığı nezarethanelerinde engelli bireylere uygun banyo, tuvalet ve lavabonun bulunmadığı göz önüne alınarak buralara engelli bireylerin kullanımına uygun şekilde tutunma barlarının konulması¹²,

41. Nezarethanelerde kamera kaydı alındığına dair bilgilendirici yazı asılması,

42. Avukat görüşme odasının seslerin dışarıdan duyulamayacak şekilde standartlara uygun hale getirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

¹² BM Engelli Hakları Sözleşmesi madde 14: “Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.” Committee on the Rights of Persons with Disabilities, Guidelines on article 14 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities: The right to liberty and security of persons with disabilities, 2015, para. 18; BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin denetim mekanizması olan Engelli Hakları Komitesi tarafından hazırlanan Engelli Kişilerin Haklarına Dair Sözleşme'nin 14. Maddesine İlişkin Kılavuz İlkeler uyarınca Taraf Devletlerin; “alınan engelli kişilerin alıkonuldukları yerde bağımsız olarak yaşayabilmelerini ve günlük yaşamın tüm yönlerine tam olarak katılabilmelerini sağlamak için, banyo, avlu, (...) gibi çeşitli alanlara ve hizmetlere diğerleriyle eşit bir şekilde erişimlerinin sağlanması da dâhil olmak üzere, ilgili tüm önlemleri alması” gerektiğini, aksi takdirde “erişilebilirlik ve makul düzenleme eksikliğinin engelli kişilerin Sözleşme'nin 17. maddesiyle bağdaşmayan ve 15(2) maddesinin ihlalini teşkil edebilecek standart altı alıkonulma koşullarına maruz bırakabileceğini” vurgulamaktadır